

Vragen en antwoorden – webinar 'bijscholing fytolicensie voor houders van rundvee en kleine herkauwers' 1 april 2021

1. **Is er moment in het grasseizoen dat extra stikstof toediening wenselijk is om de groeipunten in gras te bevorderen?** Zeker en vast in het voorjaar, indien je dit met kunstmest doet rond Tsom 250. Dit jaar was dat eind februari. Erna doe je dit best na elke snede tot eind juli. De gegeven stikstof moet in verhouding staan met de hoeveelheid gras die via maaien (of begrazen) wordt afgevoerd. Bemesten (ook de andere elementen dan stikstof) doe je best op basis van een bodemanalyse en advies. Hiervoor verwijs ik graag naar www.bdb.be. Zij beschikken ook over een online rekenmodule.
2. **Is het beter om 1 keer in het voorjaar te bemesten of meerdere keren in het jaar? Dit is voor een paardenweide.** Dat hangt af van de intensiteit van begrazing en/of maaien. Beter is het ook om enkele weken na de bemesting geen paarden op de weide te laten, omdat het gras op dat moment te veel ruw eiwit (en fructanen?) zal bevatten. Heb je een standweide en wil je veel gras, dan deel je deze dus best op in minstens 2 stukken zodat je telkens één stuk kan bijbemesten. Ik ben echter geen expert in paardenvoeding, dus vraag zeker ook elders advies. De gegeven stikstof moet in verhouding staan met de hoeveelheid gras die via maaien of begrazen wordt afgevoerd. Bemesten (ook de andere elementen dan stikstof) doe je best op basis van een bodemanalyse en advies. Hiervoor verwijs ik graag naar www.bdb.be. Zij beschikken ook over een online rekenmodule.
3. **Zijn er ook begrazingsmethoden gekend voor paarden, want in tegenstelling tot schapen zijn dat verschrikkelijke grazers?** Daar heb ik specifiek geen kennis van, maar het lijkt me logisch dat je ook bij paarden met een omweide- of rotatiesysteem meer uit je gras haalt. Na even googlen kwam ik dit interessant werk tegen :
https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/274/427/RUG01-002274427_2016_0001_AC.pdf
4. **Kan bekalking op percelen met 2GVE?** Ja, het Mestactieplan handelt enkel over stikstof en fosfor, dus toediening van kalk (en/of bvb. magnesium) kan.
5. **Hoe ritnaalden bestrijden?** Gezien er momenteel voor grasland geen erkende insecticiden voorhanden zijn kan je bij zeer erge aantasting enkel opteren om het grasland te scheuren en opnieuw in te zaaien. Preventief kan je een goede grasgroei nastreven via goed graslandonderhoud en bemesting zodat de schade beperkt blijft (gras 'erdoor' groeit). Bemesting met kalkcyanamide in het voorjaar (maart) heeft een nevenwerking tegen bodeminsecten. Volg hiervoor de richtlijnen van de fabrikant.
6. **Wat met muur in gras ? kan dat in vooropkomst behandeld worden ?**
Dat kan, ook bv. in vroege na-opkomst (zie presentatie), maar als de muur 'onder' het gras blijft en beperkt aanwezig is krijg je deze meestal ook weg door tijdig een eerste 'opkuissnede' te maaien.
7. **In één van mijn weiden heb ik last van bereklauw. Zowel van de kleinere soort als de grote bereklauw. Wat is het beste wat ik daar zou kunnen aan doen, of welk product zou ik daartegen best gebruiken?** Berenklauw kan tot de probleemkruiden gerekend worden. Een middel zoals Garlon Super is aangewezen. Best eerst maaien en bij hergroei op jong blad toedienen.
8. **Is de samenstelling na x jaar nog identiek?** Ik neem aan dat het hier om de samenstelling van de graszaadmengsels gaat. Neen, het is zo dat in principe de firma's vrij zijn om de samenstelling van een graszaadmengsel te wijzigen zelfs doorheen het jaar. De samenstelling qua rastypes wordt veelal wel aangehouden. Binnen rastype wordt er soms gewisseld van ras bij bv. problemen met beschikbaarheid/prijs van zaaizaad of aanbod van betere (recentere rassen). De meeste kwalitatieve mengsels zijn echter vrij constant van

samenstelling. Kijk dus zeker naar de vermelding van de rasnamen en hun gewichtspercentage op het etiket.

9. **Kan ik een graasweide zaaien, om te maaien zodat ik een dichtere zode krijg of brengt deze minder ds op?** Maaien levert normaal gezien een meer open zode op dan begrazen. De meeste mengsels voor blijvende weide (meerjarig grasland) zijn zowel geschikt voor maaien als begrazen. Afwisselend maaien en begrazen is een goede combinatie. (De typische maaimengsels zijn vooral vroeger in het voorjaar, daarvoor zou ik niet kiezen als je ook wil begrazen)
10. **Kan je klaver nog inzaaien na de eerste snede gras? Welke klaversoort neem je dan best?** Bedoel je doorzaaien of het gras volledig vernieuwen? Grasklaver zaaien in het voorjaar kan, voor de klaver is dat zeker voordelig. Maar voorjaarszaai is vaak meer onderhevig aan droogte en een hogere onkruiddruk. Ideaal zaaimoment voor grasklaver is 15/8 – 15/9 (max. tot 15/10). Kies je toch voor voorjaarszaai dan wordt wel eens dekvrucht van 25-50 kg zomergerst aangeraden om onkruid te onderdrukken (en jonge klaverplantjes eventueel te beschermen tegen stuifzand), maar ook deze neemt vocht op natuurlijk. Ook voor doorzaaien (niet altijd succesvol), kies je best om DIRECT na een zomersnede in augustus of begin september te gaan doorzaaien. Dat is belangrijk omdat dan de klaver het best kan concurreren met het gras dat er al staat, omdat er dan niet meer bemest wordt. Doorzaaien in het vroege voorjaar is ook een optie maar doorzaaien in het voorjaar heeft minder kans door meer concurrentie van het raaigras. Ik zou zeker je voorjaarsbemesting beperkt houden in dat geval. Ik hoor wel eens landbouwers zeggen dat ze gaan klaver doorzaaien samen met de meststoffen in het voorjaar, dat lijkt me een zeer onlogische praktijk. Voor doorzaaien van klaver kies je best voor witte klaver.
11. **Mijn gras verdwijnt i.p.v. de klaver, is dan doorzaaien een optie?** Je kan inderdaad ook te veel klaver hebben. Veelal gaat het dan om witte klaver. Kies op zulke gronden bij zaai voor rassen met een lagere persistentie (zie Nederlandse, Belgische rassenlijst. Als je al met woekerende klaver zit konden we vroeger zeggen dat je deze met bv. een lagere dosis Primus kan onderdrukken maar zoals ik in de presentatie aangaf Primus is enkel erkend op grasland en niet op grasklaver. Informeer best bij je handelaar wat je kan doen. Vaak is gras doorzaaien na het spuiten ook nog nodig afhankelijk van of het gras helemaal verdwenen is of niet.). Je bemesting aanpassen (verhogen) als je te veel klaver dreigt te hebben is ook een mogelijkheid maar valt in praktijk vaak tegen. Een hogere maaihoogte aanhouden bevoordeelt gras t.o.v. witte klaver. Bij rode klaver komt het probleem niet of minder voor en is het ook minder problematisch omdat je er geen opbrengstverlies zal door lijden (bij maai-beheer).
12. **Kan klaver tegen de vorst?** Ja als klaver voldoende ontwikkeld is kan klaver tegen de vorst. Het is wel nodig om klaver tijdig in de nazomer te zaaien omdat deze warmte nodig heeft om te kiemen en voldoende ontwikkeld de winter in moet gaan.
13. **Wat is de ideale maaihoogte van grasland?** Maai gras nooit korter dan 5 cm. Lang gras (zwarte snede) maai je hoger omdat de groeipunten er ook hoger zitten vb. 7 cm.
14. **Hoe hoog witte klaver maaien? in mei anders dan andere maanden? hoe hoog rode klaver maaien?** Witte klaver ga je bevoordelen ten opzichte van het gras door het zeer kort (en vaak) te maaien. Hiermee kan je je witte klaver aandeel wat sturen. Bij rode klaver is het net andersom, maai deze sowieso op 7-10 cm. Je kan ook kijken naar het eerste blad bij rode klaver, dat mag je niet mee afmaaien (verschilt naargelang groeistadium).
15. **De meeste percelen gras zijn blijvend grasland, deze mag je niet scheuren. hoe aanpakken? Doorzaaien lukt echt niet goed en zeker de laatste jaren niet wegens de droge zomers... Hoe kunnen we dan op dit grasland perceel met goede nieuwe rassen eens opnieuw inzaaien?**

Vaak kan er wel gescheurd en vernieuwd worden. Indien het blijvend grasland beschermd wordt (EKBG, ...) dan niet. Informeer u hier zeker over.

16. **Is de nitraatresidu bij grasklaver hoger omdat de klaver in de zomer/najaar nog N afgeeft?** Klaver geeft de stikstof vrij op het moment dat de omstandigheden gunstig zijn voor de gewasgroei, dus ook zal opgenomen worden. Dit maakt dat de nitraatresidu's onder grasklaver niet noemenswaardig hoger liggen dan bij gras. Wel is het zo dat net als bij scheuren van grasland, na het scheuren van meerjarige grasklaver de bemesting bij de volgteelt dient aangepast (teruggeschroefd!!!) worden om te hoge nitraatresidu's bij de volgteelt te vermijden.
17. **en wanneer is doorzaai de beste oplossing?** zie vraag 10
18. **en wat is de kostprijs daarvan ongeveer?** Hangt er van af welk zaaizaad je kiest, hoeveel je doorzaait en of je dit zelf doet met bv. gehuurde machine of aan je loonwerker over laat. Zaaizaadkost is lager doordat je minder zaaizaad verbruikt maar t.o.v. het verwachte resultaat is deze heel wat hoger dan bij herinzaai. Men spreekt van 15-35 kg/ha maar let op: vaak worden er coatings gebruikt, deze maken het zaaizaad zwaarder waardoor je meer kg's /ha moet zaaien. Vraag zeker info over de nodige hoeveelheid en doe een afdraaioproef vooraleer je begint te zaaien.
19. **Als de grond veel organische stof bevat, is het nitraatresidu dan hoger? Omdat organische stof nutriënten vasthoudt.** Bij hogere organische stofgehaltenes is de kans op hoge nitraatresidu's inderdaad hoger. Ik verwijs hiervoor graag naar de gegevens van www.bdb.be.
20. **Zijn engerlingen gevoelig voor kalkcyanamide?** In de productfolder van kalkcyanamide staat *'De schade in de graszode, die ontstaat door bepaalde insectenlarven (zoals de langpootmug Tipula) neemt beduidend af.* Engerlingen zijn afkomstig van kevers. Bij LCV of Hooibeekhoeve hebben we er nooit onderzoek over gedaan. Ik zou je aanraden met de verantwoordelijke voor het product <https://www.alzchem.com/nl/landbouw/kalkcyanamide-perlka/toepassing/grasland> contact op te nemen voor meer info hierover.
21. **Welk product kun je het best gebruiken tegen Jacobskruiskruid?** Bofix + Primus + MCPA juni-juli voor de bloemknop. De folder over jacobskruiskruid van de provincie Antwerpen (2007) die aangehaald werd tijdens de presentatie over giftige planten vind je [hier](#).
22. **Mogen weiden altijd gescheurd worden of zijn daarvoor spelregels bij het VLM?** Bepaalde graslanden zoals Ecologisch Waardevol Blijvend Grasland of EKBG mogen nooit gescheurd worden. Deze staan aangeduid op uw verzamelaanvraag. Bij twijfel contacteer de bevoegde instanties.

23. Welke grasmengsel of soort kan goed tegen de droogte ? Zie dia 16 kolom droogtetolerantie

GRASSOORTEN

	DS opbr maaien	DS opbr beweiden	droogtetolerantie	ontwikkelingsnelheid voorjaar	wittevastheid	Zadevorming (dichtheid)	smakelijkheid	beveiligingstolerantie	opkomster
rietzwengras festuca arundinacea	120	120	8	8	7	6	6	6	5
engels raaigras midden lolium perenne	100	100	7	7	6	7	9	7	7
timothee hooitype phleum pratense	100	75	5	7	10	5	9	5	5
beemdlangbloem festuca pratensis	95	74	6	7	7	5	7	4	6
veldbeemdgras poa pratensis	90	80	8	5	10	9	8	8	2

Festulium = festuca (rietzweng of beemdlangbloem)
X
lolium (engels of italiaans)

16

Let op, vaak boet je in op verteerbaarheid of smakelijkheid. Bij het kiemen heeft elke grassoort voldoende vocht nodig.

24. **Wat met doornappel? Is doornappel als plant giftig/schadelijk voor rundvee? Wat bij grazen? Wat bij maaien? Of is enkel de bolster met bessen schadelijk?** Doornappel of Datura is een heel giftige plant (ook voor de mens). Niet enkel de bolster en de zaden, ook de stengel en de bladeren zijn giftig. Bij maaien is de plant vernietigd, als eenjarige plant volstaat dit om te bestrijden. Ook hier het maaisel best afvoeren. Bij manuele bestrijding steeds handschoenen aandoen.
Meer info: [Nieuws : Doornappel: een te mooie plant om uit te trekken en te vernietigen? \(inagro.be\)](http://inagro.be)
25. **Is laurierhaag (blijft groen) ook giftig?** Wanneer hiermee de 'paplaurier' of laurierkers (Prunus laurocerasus) wordt bedoeld, is het antwoord ja. Als preventieve maatregel kan je zorgen dat op perceelsranden de dieren niet van deze haag kunnen eten door een afspanning te plaatsen die ver genoeg van de haag staat. Maak dan ook afspraken met de burens om op te letten bij het onderhoud van de haag zodat snoeiafval buiten bereik van de dieren blijft.
Meer info: [Laurierkers \(Prunus laurocerasus\) | Belgisch Antigifcentrum](http://www.belgifcentrum.be)
26. **Zijn alle bloemenmengsels (erkende mengsels) voor BO en dergelijke vrij van mogelijke giftige planten (paarden/herkauwers)?** Geen specialist ter zake, maar zou wel denken dat leveranciers van deze zaden rekening houden met mogelijk giftige planten. Planten zoals Jacobskruiskruid zal je zeker niet vinden in deze mengsels, mochten deze toch voorkomen in bloemenranden ligt de oorzaak waarschijnlijk elders. Bijvoorbeeld door inwaaien van zaden uit andere percelen.